

Lépésenként a külkereskedelemben

Gazdasági és technikai fejlődésünk, életszínvonalunk a nemzetközi szinten dől el. A befelé fordulás, a csak az önmagára támaszkodás politikája sok ország számára okozott már keserű csalódást. Nyersanyag- és energiaforrásaink szűkössége, a szűk belső piac, a minél szélesebb körű munkamegosztás felé tereli gazdaságunkat. Ez a nyitottság azonban a veszéllyel jár, hogy ha túl alacsonyra tesszük önmagunk mércéjét, nem tudjuk állni a versenyt, s munkánk eredménye óhatatlanul leértékelődik. A világon nem hajlandó megfizetni a belső szervezetlenségünk, rossz irányított fejlesztéseinkből és a hiányos munkamódozásokból adódó veszteségeinket. A helyzetet csak nehezíti, ha az elmaradt sikereket a termelő és a kereskedő egymást okolja.

A hatóságok termékszervezet-váltás érdekében elengedhetetlen, hogy mielőbb megváltozzon külkereskedelmi szemléletünk. Akadnak jó példák is, de vállalatunk és szövetkezeteink derekhada még csak most teszi első lépéseit a kibontakozás egyetlen lehetséges irányába. Ilyenkor igazán elkér a segítség, a másoktól átvett tapasztalat.

A Külkereskedelmi Minisztérium megyei megbízottja, Nagy Tibor immár három éve ismerkedik területünk vállalatainak, szövetkezeteinek gondjaival, el-

képzelesei. E rövid idő alatt is sokat változott a feladat, a követelményrendszer. Kezdetben az országos rendszer kiépítésének az volt a célja, hogy a kistélelő konvertibilis árualapokat is bekapcsolja a külkereskedelemben verkeringsébe. A feltárt lehetőségeket valamelyik külkereskedelmi vállalatnak ajánlották fel. Csak hogy túl sokszor kiderült, hogy a raktáron levő áru egyáltalán nem az, amit a vevő keres. Egy megye termékköre jórészt ismert a szak-kereskedelmi vállalatok előtt, így a pótlólagos feltárás lehetőségei hamar kimerültek. Fordítani kellett a szisztemát. Életképesebb megoldás, hogy a kereskedők megbízásából gyártókat kutasson fel. Így már elérkezhetünk a piacorientált termeléshez, s az ebből adódó biztonságos értékesítési lehetőségekhez.

A kapcsolatteremtéshez azonban fórumok kellene, a személyes ismeretség kevés. Eppen ezért szövetkezettük ki a rendszer tevékenységi körét. A szaktanácsadás, információkövetés mellett összejövetelek, kiállítások és vásárok szervezésével is foglalkozik a megyei tanács kereskedelmi osztályán működő, a KKM-hez tartozó egy, személyes iroda. Újabbban igen sok munkát ad az exportpályázati rendszer feltételeinek megismertetése. A szűkös fejlesztési forrásokkal rendelkező gazdálkodó egységeket vegyes vállalatok alapítására, a külföldi tőke bevonására kell ösztönözni.

Egyelőre megyénkben csak egy ilyen szervezet működik, s ez a makoji Hungarofeder Törlfeldolgozó Kft. Őket a közeljövőben, hasonló próbálkozással, 3-4 más cég is követni szeretné. Mint mindenütt az üzleti életben, itt is lehetnek buktatók. Áprilisban éppen ezért rendeztek tanfolyamot ebből a témakörből. Az érdeklődés lehetett volna nagyobb is, a részt vevő tíz-egynéhány cégnél azért többet is érdekelhetett volna ez a lehetőség. Ha időközben másutt is megfontolnák, az újabb tanfolyamnak semmi akadály. A közeljövőben a világbanki hitelfeltételekről, tenderekről, és lizinglehetőségekről kaphatnak hasznos információkat az érintett vállalatok és szövetkezeti vezetők.

A kereskedői szemlélet mit sem ér hozzáértő szakemberek nélkül. Végre a képzésben is érzékelhető az elmozdulás. Öt vidéki egyetem, köztük a JATE-n, a múlt év szeptemberében közép- és felsőfokú külkereskedelmi áruforgalmi szaktanfolyamot szerveztek. A kétéves anyag felolvasó a külkereskedelemben a tudnivalóit, nemzetközi pénzügyi és jogi ismereteket nyújt, és segít eligazodni a nemzetközi kereskedelem feltételei között, s ennek figyelembevételével elemzi hazánk külkereskedelmét. Ha június 15-ig újabb jelentkezők akadnak, akkor az idén újabb évfo-

lyamot indítanak. Az is nyílt titok, hogy égetően szükség lenne városunkban is a középiskolai külkereskedelmi nyelvű levelező-képzés bevezetésére. Ha az idén már nem megy, legalább jövőre. A szándék adott, a képzés feltételeinek a megteremtésén a sor.

A szakemberhiány is az egyik oka lehet annak, hogy megyénkben kevesen élnek az önálló külkereskedés törvényadta jogával. Azonban azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy sok nagyüzemünk csak része egy országos nagyvállalatnak, ahol már korábban kiépítették a kereskedelmi apparátust, zömmel budapesti székhellyel. Míg Magyarországon a külkereskedelemben decentralizációjával a negyven külkereskedelmi vállalat mellett az év végén 272 gazdálkodó szervezet rendelkezett önálló külkereskedelmi joggal, addig szűkebb környezetünkben a két kezünkön is könnyen összszámolhatjuk a próbálkozókat.

A Vidia Kereskedelmi Vállalat például jól él a szocialista országokból beszerezhető választék bővítő cikkek forgalmazási lehetőségeivel. A Szőregi Disznóvénny Afész és a Szegedi Felszabadulás Tsz a Monimpexen keresztül gyakorolja önállóságát. A látszólagos ellentmondás oka egyszerű: egy-egy kisebb termelő részére nem gazdaságos a szükséges apparátust kiépíteni. A tárgyalási jog a beleszólás lehetősége mindenképp adott, s a Monimpex, mint megbízott, nagyobb piacismeretével jól kiegészíti a termelők gyakorlatlanságából adódó hátrányokat.

Január elseje óta egyszerűsített rend szerint lehet a jogosítványokat megszerezni, s a KKM-megbízott feladata, hogy az érdeklődőket hozzásegítse ehhez. A menedzselés kiterjed az exportcélú fejlesztésekre, és a határ menti kereskedelem szervezésére is. Ebben jó segítséget biznyolnak a külkereskedelmi vállalatok helyi irodái, így Szegeden a Konsumex, a Hungarotex és még a Skála-Coop is.

E tevékenység haszna nehezen mérhető, sok az üresjárat. Ha ötven-száz próbálkozásból egy összejön, már megérte. Ha az áruüzletek mellett sikerül egy-egy kooperációt, esetleg vegyes vállalatot is létrehozni, az a befektetett munka igazi jutalma. Senki se higgye, hogy ez könnyen megy. Lehet, hogy megvan a jó termék, a gyártó és a megrendelő, csak épp az ár, vagy a gyorsaság, netán a minőség, esetleg a kezdetleges csomagolás akadályoz. Igazán gazdaságos export csak megbízható termelési háttérrel képzelhető el. Tehát akad még tenivaló az elkövetkező egy-két évben, évtizedben.

1986. JÚNIUS 12., CSÜTÖRTÖK — NEVNAP: VILLO
A Nap kel 4 óra 47 perckor, és nyugszik 20 óra 41 perckor.
A Hold kel 8 óra 49 perckor, és nyugszik 0 óra 28 perckor.

VIZÁLLÁS
A Tisza vizállása Szegednél szerdán plusz 188 cm (áradó).

HETVEN EVE
halt meg Zsigmond Béla (1848 —1916) gépészmérnök, kufúró és hidepítő szakember. Nagybátyjával, Zsigmond Vilmos bányamérnökkel, akadémikussal, aki nevével elsősorban sikeres artézis-kufúráival tette országzerte ismertté, ő juttatta a legtöbb alföldi várost artézis kúthoz. 1894-től főkeppen hidepítéssel foglalkozott: a Ferenc József-híd (a mai Szabadság-híd), a Margit-híd, a komáromi Kis-Duna-híd, a csongrádi Tiszahíd építési munkálatait ő vezette.

MOZIK
-Vörös Csillag: délelőtt 10 órakor: A mallorcai ember (színes svéd krimi. II. helyár!) délután fél 4 és háromnegyed 6 órakor: Földrengés (színes amerikai katasztrófafilm. Kiemelt helyár!), este 8 órakor: A mallorcai ember (színes svéd krimi. II. helyár!).
-Fáklya: háromnegyed 3. negyed 6 és fél 8 órakor: Nem kell mindig kaviár. (NSZK film).
-Kertmozi: (Újszeged) fél 10 órakor: Földrengés (színes amerikai katasztrófafilm. Kiemelt helyár!).

Kiskörössy halászeszárda, kert: este 10 órakor: A tűz háborúja (színes kanadai kalandfilm. III. helyár!) Csak 16 éven felülieknek!
Kiskörössy halászeszárda: (vidémozsi) este 8 órakor: Oldok-lés San Franciscóban (színes hongkongi film).

ÚGYELETES GYÓGYSZERTÁR
Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 óráig reggel 7-ig. Csak sürgős esetben.

BALESETI, SEBÉZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÚGYELET
Ma a balesetelt szenvedett személyeket a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pecsi u. 4.), urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.

ÉJSZAKAI ORVOSI ÚGYELET
Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÚGYELET
Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti közeli gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

GYERMEK FÜL-ORR-GÉGESZETI ÚGYELET
Minden kedden és csütörtökön este 19 órától, reggel 7 órától, szombatonként reggel 8-tól déli 12-ig a gyermek fül-orr-gégeszeti ügyelet az Újszegedi Gyermekkorházban van. (Szeged, Odesszai krt. 37.). Telefon: 22-655. Egyéb napokon a Fül-orr-gége Klinika tart ügyeletet. Szeged, Lenin krt. 111. Telefon: 21-122.

FOGORVOSI ÚGYELET
Minden nap 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Telefon: 14-420.

SOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT
Minden nap este 7-től reggel 7 óráig: Telefon: 11-000.

BUDAPEST 1.
15.55: ITV
16.15: Hírek
16.20: Reklám
16.25: Telesport — Mexikó '86 — összefoglaló
17.55: Képzés
18.00: Új Reflektor Magazin
18.55: Reklám
19.05: Tv-torna
19.10: Esti mese
19.20: Reklám
19.30: Híradó
19.50: Labdarúgó-vb — Észak-Irország — Brazília mérkőzés — a szünetben — reklám
21.50: Betűreklám
21.55: Panoráma
22.40: Híradó 3.
22.50: Himnusz

BUDAPEST 2.
17.50: Pedagógusok fóruma
18.25: Képzés
18.30: Játsszunk báb-színházat! — 6. — (ism.)
18.55: Panamericana — NSZK dok.-film
19.55: Zenés Tv-színház — Leo Fall: Pompadour — (ism.) — az operett tv-változata
21.35: Híradó 2.
21.55: Cervantes élete — spanyol tv-filmsorozat — 2.
22.45: Képzés

BELGRÁD 1.
16.10: Labdarúgó-vb — Mexikó-Irak
17.40: Híradó magyarul és szerbhorvátul
18.15: Jelentés a JSZISZ kongresszusáról
18.50: Nap tenyérén
19.15: Rajzfilm
19.30: Híradó
19.55: Labdarúgó-vb — Brazília — Észak-Irország
21.45: Híradó
22.15: Politikai magazin

BELGRÁD 2.
19.00: Lépések
19.30: Híradó
19.34: Rajzfilm
20.00: Művészeti est
21.45: Idegenek és testvérek
22.35: Bugojin '86

ÚJVIDÉK
16.10: Labdarúgó-vb — Mexikó-Irak
17.40: Híradó magyarul és szerbhorvátul
18.15: Nap a tenyérén
18.45: A kultúra évfordulói
19.15: Rajzfilm
19.30: Híradó magyarul
19.55: Labdarúgó-vb — Brazília — Észak-Irország
21.45: A szerencsétlen Kafina
22.45: Vetélkedő
23.45: Híradó szerbhorvátul

ROSSUTH
Kb.
8.20: Jegyzet
8.30: Telemann: Pimpinon — Intermezzo 3 részben
9.28: Hétszínvirág — (ism.)
10.05: Két keréken Magyarországon — (ism.)
10.35: Nefejeles
10.50: Nótásokor
11.37: A tulajdonságok nélküli ember — Robert Musil regénye — 23.
12.45: Intermikrofon
13.00: Lemezmúzeum
13.40: Kapcsoljuk a miskolci közéleti stúdiót
14.10: A magyar széppróza százada! — Ambrus Zoltán — 1. — (ism.)
14.24: A Budapesti Honvéd Helyőrség zenekara játszik
15.00: Shakespeare — mindenkinek — Vihar
15.30: A Belügyminisztérium Duna Művészegyesületének népi zenekara játszik — Trefás György népdalokat énekel
16.05: Révkalauz
17.00: Hálóban — Galgóczi Erzsébet elbeszélése
17.46: Orosz Júlia operett-felvételeiből
18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.25: Mai könyvajánlatunk — (ism.)
19.15: Mundial '86
19.25: Európa zenéje Liszt zongorán — 5.
20.05: A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarának nyár esti hangversenye
Kb.
21.05: Operaáriák
21.40: Tudománnyal vagy anélkül?
22.15: Tíz perc külpolitika
22.25: Mundial '85
22.40: Jegyzet
22.50: A dzsessz világa
23.50: Gastoldi-madrigalok
0.15: —
4.20: Éjféli után...

PETŐFI
8.05: Népdalok
8.20: A Szabó család — (ism.)
8.50: Tíz perc külpolitika — (ism.)
9.05: Napközben — zenés délelőti
12.10: Könyv fúvószenekara
12.30: Nemzetiségek zenéjéből
13.05: Nosztalgiahullám — Brian Hyland
14.00: Tébálolás a porondon — Eless Béla előadestje — felvételről
15.05: Nehány perc tudomány
15.10: Operaságerek
15.45: Törvénykönyv —
16.00: Népzenei kamara-hangverseny
16.15: Rock-hangversenyekről
17.08: Stan Getz szaxofonok
17.30: A zöld telefon vetélkedője
18.30: Slágerlista
19.05: Operett-kedvelőknek
19.50: Közvetítés az Arany Mokka kerékpárversenyéről
20.08: A Popartiznya dalaiból
21.05: A Magyar Rádió Karinty Szinpada — Csak szervezés kérdése?
22.15: Most érkezett! — Könyvzene Varsóból
23.15: Sporthírek
23.20: Nóták
23.50: —
0.14: Billy Vaughan zenekara játszik
0.15: —
4.20: Éjféli után

Nemzetközi tanulmánykötet

A JATE Tudományos Szociológiai Tanszékének új 75 oldalas német nyelvű XX. Actája jól jelzi a széleskörű nemzetközi együttműködést — ez esetben a greifswaldi Ernst Moriz Andt Egyetem kutatóival — hiszen már az orosz nyelvű XVIII. kötet is az odesszai egyetemmel, míg a XIX. francia nyelvű kötet — Maghreb tanulmányokat közölve — algériai szerzővel közösen készült. Mind az NDK, mind a magyar szerzők tanulmányai tükrözik a két intézmény főbb, több évre visszanyúló, megalapozott kutatási irányait.

Géczi József A szocializmusfelfogás és fejlődésének néhány kérdése a magyar pártok dokumentumok tükrében című színes tanulmányában azt elemzi, hogy a fordulat éve és a nyolcvanas évek eleje közötti években az ideológia hogyan viszonyult a szocializmus építése során újratermelő ellentmondásokhoz. A választott témából következően a szerző alapos forráselemzést végezve, számos idézettel alátámasztva, kronológiai időrendben, korszakról korszakra haladva vezet végig olvasóját egy olyan problematikán, amely éppen az utóbbi években került mind a szűkebb szakma, de a szélesebb közvélemény figyelmének a középpontjába is.

J. Nagy László: Tanulmányában — aki egyúttal a kötet szerkesztője is — megvizsgálta a kutatási témájához, Algériához kapcsolódik. A független Algéria társadalmi fejlődésének néhány jellegzetessége, mégpedig a társadalmi fejlődés árnyaltan bemutatott politikai vonulata rajzolódik ki. Bemutatásra kerülnek a Bem Bella-korszak heves politikai küzdelmei, majd a Bumedien-korszak mélyodrási társadalmi, politikai változásai. Mivel az elemzés egészen napjainkig átvél, nem kevés segítséget nyújt ezzel a térség iránt érdeklődőknek, hiszen közelmúltunk algériai törté-

nései a történelmi gyökerek ismeretében jobban megérthetőbbé válnak.

Micheller Magdolna Az MSZMP ifjúságpolitikai törekvései (1957—1984) című írása aktuálisabb szinte nem is lehetne, hiszen a KISZ közéleti kongresszusa előtt az MSZMP és a KISZ kapcsolatát vizsgálja történelmi folyamatában. A szerző a téma specialistájaként már számos cikket közölt E tanulmány első része a KISZ zászlóváltásának történelmi körülményeit, a politikai konszolidáció keretfeltételei által meghatározott sajátos szerepét vizsgálja számos dokumentum felhasználásával. A második rész bepillantást ad a nyolcvanas évek ifjúsági folyamataiba, amelyek korántsem könnyen feloldható ellentmondásokat teremtettek, s ismételtelen előtérbe állították magán a KISZ-en belül is a reformgondolatokat, a megújulás parancsoló szükségességét.

Az agrártörténeti érdeklődésű Szabó István A termelőszövetkezeti parasztság Magyarországon címmel a felszabadulás utáni magyar agrárfejlődés fő vonásait foglalja össze. A számos adat, táblázatot magába foglaló írás a terjedelmi korlátok miatt természetesen a kérdéskörnek csak bizonyos szeleteit ragadhatta ki az összefoglalókból. Az utóbbi évtizedet is vizsgálva a szerző a legfőbb jellegzetességek a parasztság tulajdonosi minőségének megváltozását, a paraszti munka, a parasztság fogalma teljes átalakulását, az úgynevezett „elparasztlanodási” folyamatot tartja.

Jürgen Trinkus tanulmánya — A szövetkezeti parasztság mint osztály kialakulásáról és újratermelődésséről az NDK-ban — összehasonlítja a lehetőséget kínál Szabó István cikkével. Az NDK-ban is létrejött korszerű nagyüzemi mezőgazdaság számos, a magyar átalakuláshoz hasonló, de attól sok mindenben el is térő jellegzetességet produkált. A szerző napjaink gondolj közül

is felvillant néhányat, így például a fejlődést gátló munkaerőhiányt.

Az NDK 35 éve — harmadik év eredményei a nők egyenjogúságának kivívásában — című tanulmány Harri Wiederhöft és Jürgen Weidemann közös munkája. A számos adatra, szociológiai felmérésekre épülő írás az alapvető eredmények s előrelépés hangsúlyozása mellett ugyanakkor jelzi azt is, hogy korántsem lezárt folyamatról van szó, hiszen a fejlődés természetes velejárójaként újabb és újabb erőfeszítéseket kell tenni az eddigi vívmányok megtartásáért, továbbvitelért.

A tanulmánykötet végén a greifswaldi egyetem Skandináv térséget kutató munkatársaitól — Richard Wunderak, Franz Spepanek, Péter Philipp — olvashatjuk a Svédország fejlődő országokká való gazdasági kapcsolatainak aspektusai című elemzést. Megtudhatjuk, hogy a „svéd modell” harmadik világbeli gazdasági sikereit jelentős mértékben elősegítette a svéd szocializmus demokrácia igen aktív, rugalmas, progresszív szerepvállalása, élén a tragikusan elhunyt Olof Palmével. A svéd monopolitoké komoly presztízt szerzett a „Dél országaiiban” azzal, hogy már huzamosabb ideje bruttó nemzeti termékének egy százalékát fordítja a fejlődő országok megsegítésére. A nagy nemzetközi szervezetek s programok — ENSZ, UNICEF, a FAO világlélmelési programja — mellett, a svéd fejlesztési segélyekből részesültek például az afrikai „frontállamok”, de Vietnám, Kuba, Nicaragua, Etiópia is, s támogatják a fejlődő országokat az új világgazdasági rendet illetően is. A gondosan szerkesztett, s magyar nyelvű rezümékkel ellátott tanulmánykötetet bátran ajánlhatjuk a recenzens a németül is tudó érdeklődők figyelmébe, melyet biztosan hasznos olvasmányként értékelnek a Német Demokratikus Köztársaságban is. Fischer Ferenc

Új termékek Szentestől

A Szentesi Baromfifeldolgozó Vállalat ismét új termékkel jelentkezik az étel-miszerpiacon. Az egyik a baromfi-hamburger, s megkezdte a diétásvirslis kísérleti gyártását is.